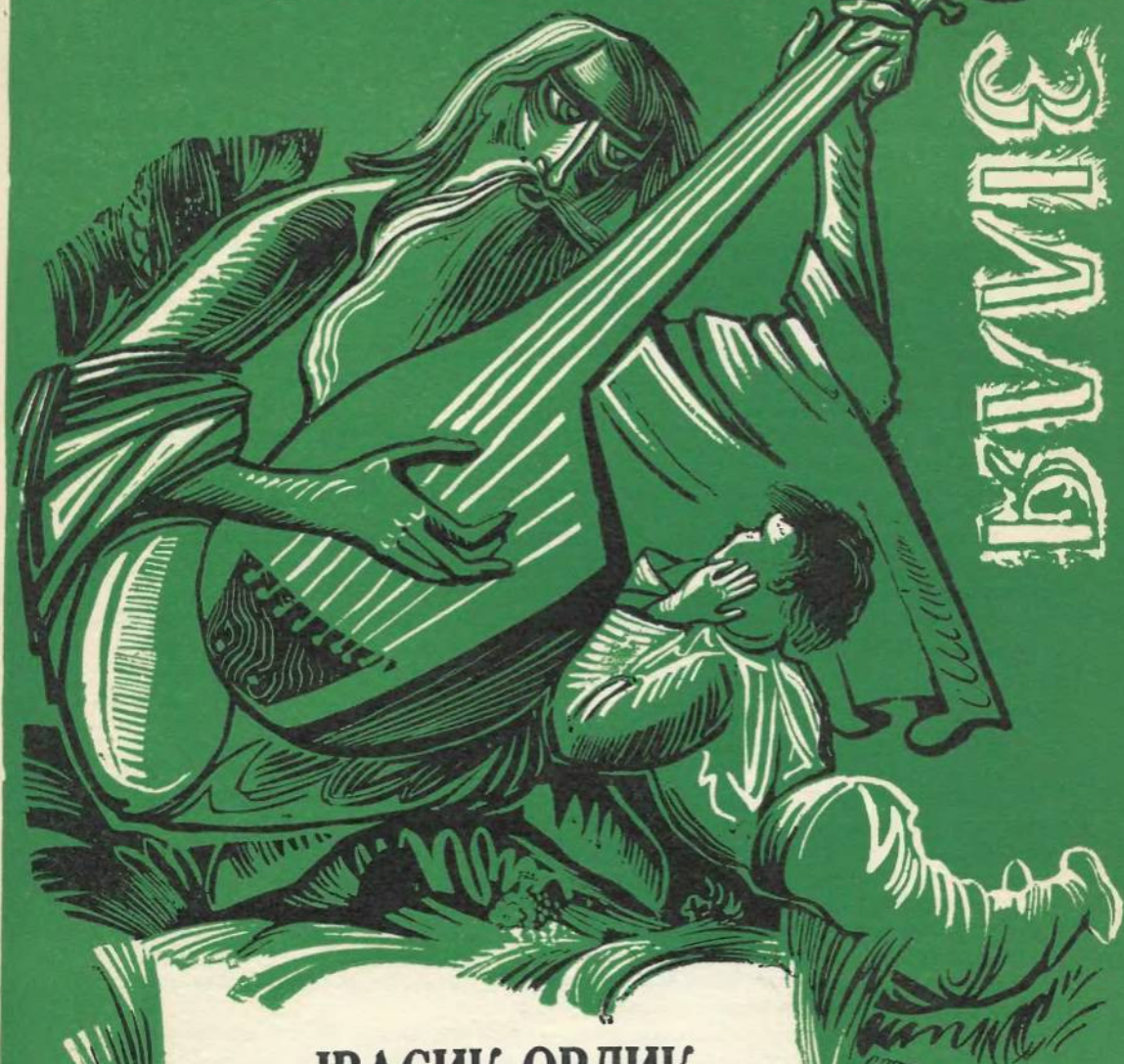

ЄВЛІАН

ЗІБРА

ІВАСИК-ОРЛИК

ОПОВІДАННЯ Й ВІРШІ

Зібрала ІВГА ШУГАЙ

**БІБЛІОТЕКА
ЮНОГО
ЧИТАЧА**

ВИПУСК Ч. 9.

С. К. С. 51

“ЄВШАН-ЗІЛЛЯ” БІБЛІОТЕКА ЮНОГО ЧИТАЧА

ВИПУСК Ч. 9. — Р. Б. 1952. — РІК ВИДАННЯ ІІІ.

Видає Видавництво “Нашим Дітям” ОПДЛ — Об’єднання Працівників Дитячої Літератури за редакцією Б. Гшовського. Появляється неперіодично. — Передплата — 4 дол. (за 8-10 випусків). Передруки (нових творів) й репродукції малюнків тільки за згодою редакції. Обгортка В. Баляса. При замовленні подавати, крім адреси, теж і вік дитини (від 2 до 16 років життя). — Адреса для листування:

“YEVSHAN-ZILLA” — 20 Hewitt Ave. — Toronto, Ont. — Canada.

ВІТАЙТЕ ДІТИ, ЮНІ ЧИТАЧІ!

Стушилися ви за новою книжечкою “Євшан-Зілля”, а книжечка стужилася за вами. Та оце вже зустрілися ви знову. Зустріч напевно радісна — правда?

Жалко нам, що книжечки “Євшан-Зілля” все ще появляються так рідко. Але — мало передплатників і покупців, то й мало нових книжечок.

Нова книжечка може з’явитися тоді, коли видавництво збере з передплат і розпродажі бодай частину грошей, потрібних на заплатавання малюнків, кліш, друкарні, паперу і поштових оплат.

Є теж такі установи і свідомі одиниці, які помагають нам своїми пожертвами у видаванні книжечок. Це добродії-приятелі українських дітей. А є й такі діти та й такі пластові новацькі гуртки, що присилають теж свої пожертви. Виказ жертводавців містимо сьогодні в нашій книжечці.

Віriamo, що книжечки “Євшан-Зілля” повлятимуться щораз частіше, а ви, дорогі діти, присилайте далі свої листи-дописи, загадки, цікаві світлини-знімки з вашого життя дома, в Рідній Школі і в Пласті. А може хтось з вас пробує писати казочки, оповідання й вірші? Присилайте і їх, — дуже радо прочитаємо, а може й видрукуємо.

Вітаємо всіх наших юних читачів, бажаємо багато радості в дружніх забавах — грах, та успіхів у пильній праці-науці!

РЕДАКЦІЯ “ЄВШАН-ЗІЛЛЯ”.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Усі передплатники “Євшан-Зілля”, що вплатили 3 дол., одержали досі, разом з цією книжечкою, 9 випусків “Євшан-Зілля” (а саме: “Привіт, Україно, Тобі” — ціна 25 центів, “Срібна гривна” 25 ц., “Петрусева повість” 25ц., “Сестричка Мелася” 40ц., для передплатників 30ц., “Переполох” 50ц., для передплатників 25 ц., “Чарівна хустинка” 50ц., для п-ків 40 ц., “Байки” Глібова (подвійний випуск) 1,50 дол., для передплатників 1,00 дол., “Івасик-орлик” 40 ц., (для п-ків 30 ц.). Разом на суму 4.05 дол., для п-ків на суму тільки 3 дол.

Значить, вплачені досі передплати в висоті 3 дол., вже вичерпані. Хто вплатив менше, як 3 дол., — просимо вирівняти довг!

Хто бажає діставати дальші випуски — просимо скоро відновити передплату!

З огляду на підвищені кошти друку, паперу і поштових оплат, мусимо піднести висоту передплати на 4 дол. (за 8 до 10 випусків).

ПРОСИМО ВИБАЧИТИ! В оцій книжечці вийшли погано деякі малюнки, особливо до казки про “Івасика-орлика”. Так само зіпсовані частинно ілюстрації в книжці “Чарівна хустинка”. Сталося це не з нашої вини, а через недбайливість клішарні. Просимо всіх наших читачів, зокрема автора казки “Івасик-орлик” та мистця, М. Левицького, вибачити нам за цей дуже прикрий недолік. Його завважено щойно під час друку вночі, і тому годі було робити навспіх нові кліші в іншій клішарні.

Малюнки М. Левицького.

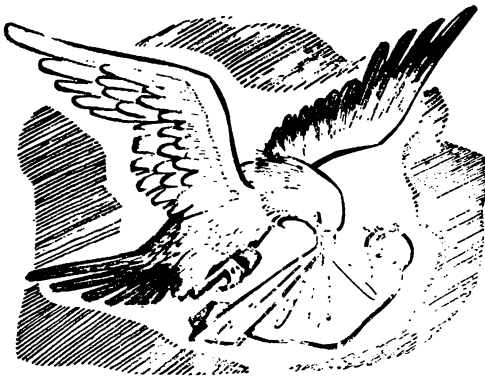
Олекса Стефанович

ІВАСИК-ОРЛИК

Казка

I.

Був собі хлопчик Івасик.
Йшла Іваскова мати
Снопи в'язати, —
Взяла Івасика з собою.

Поклала його під копою:
"В холодочку,
в сповиточку,
спи у спокою, —"
відійшла — та й за перевесло..

А до дитини орла принесло.
Надлетів скоб,
хлопчика — в дзьоб
і поніс в ліс.
Приніс його в кубло

орлиці під крило:
"Сиди
й гляди,
а я лечу на пасіку
принести меду Йвасику".
...І росло маленя
Як орленя.

II.

Якось у тому лісі козаки,
За день втомившись таки,
спочинок держали,
коней попасали.
Нараз — межі гілляч —
неначе плач.

"Євшан-зілля" ч. 9: "Івасик-Орлик".

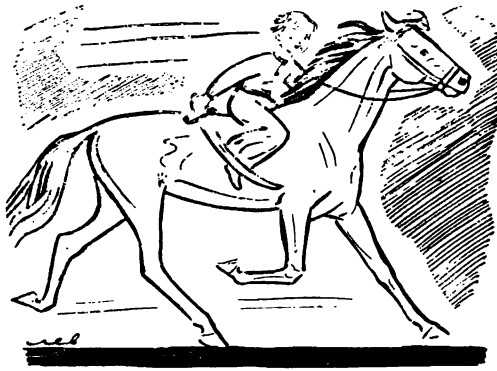
"Це пугач на дубі".
"А ти полізь-но та побач".

І не пройшла й хвилинка,
як той із дуба їм гука:
"Та це дитина, любі, —
і то орлина,
а не яка!"

Забрали знайду —
і гайда!
Що це Івасик — не знали,
а що лежало між орлят,

як між братами брат,
то — орликом назвали.
І дійсно, хлопчєня
було, як орленя —
лиш підросло крапельку,
давай йому коня,
давай шабельку...

Отак
з маленького Іваска
— каже казка —
Став козак.

"НЕЗНАЙОМИЙ"

По лісовій стежці йшла бабуся. В одній руці тримала глечик з суницями, у другій—костур. Іти було тяжко. Було саме опівдня, гаряче. Хоч ліс давав тінь і прохолоду, але вітер полетів на далекі поля, і ліс дрімав, знеможений сонцем.

Попереду бабусі бігла, підстрибуючи, її маленька внучка, Улянка.

— Улясю, Улясю, я не здужаю так швидко за тобою, — гукала їй услід бабуся.

Ураз розлігся по лісі дитячий крик, повний жаху й болю:

— А-а-а! Бабусю!

Бабуся не йшла вже, а швидко дриботіла, плутаючись у коріння дерев.

Побачила, як Улянка старалася видряпатись на дерево. Дівчинка крізь плач вимовила:

— Там... у траві... гадюка. Вона мене вкусила! — І Улянка заплакала голосно на весь ліс.

Бабуся вже ніде не побачила гадюки, але з ніжки малої Улянки сочилася кров.

— Дитиночко, дитиночко, — заголосила бабуся. — Ото горенько мені! Тошненько*) та нудненько мені!

Бабуся взяла дівчинку на руки, і плач обох будив дрімаючий ліс.

Бабуся так налякалася, що й

*) Тошно = важко.

не знала, що робити. Раптом побачила величезного собаку, що вискочив з гущавини. За собакою виїшов з кущів одягнений по-міському чоловік. Він, не вітаючись, запитав:

— Що сталося, чого так плачете?

Бабуся показала на ранку Улянки і тільки прошептала:

— Гадюка.

Незнайомий більш нічого не питався. Витяг шнурок, перев'язав ніжку дівчинки вище ранки, став на коліна і почав смоктати кров з ранки, а з нею і їд гадюки. Висмоктавши їд, виплюнув.

— Не бійтеся тепер, бабуся! — сказав. — Ідть спокійно додому. Дитині вже нічого не станеться.

— Пане! — шепотіла бабуся. — Як дякувати вам?

— Добре, що в пору нагодився. Я не знайшов би вас так хутко, якби не мій пес. Він любить дітей. У мене також є донечка.

Незнайомий погладив усе ще перелякану Улянку по голівці.

— Ну, оставайте з Богом! Мушу поспішати!

Свиснув на собаку, що нишпорив по кущах, і пішов назад у глибині лісу.

— Хто це, бабуся? — питала Улянка.

Бабуся мовчала, бо й сама не знала, хто був той добродій. Вона думала тепер про те, як дістатись їм додому. Нести дитину вона не має сили. Та якось добредуть. Добре, що небезпека минула.

— Господи, слава Тобі. — молилася в душі бабуся. — Коли б то якось віддячитись незнайомому.

***

Минуло кілька днів. На невеличкому залізничному двірці недалеко від того села, де мешкала Улянка, був великий рух. Українські вояки

Малюнок М. Михалевича.

від'їжджали на бій з ворогами.

Крізь натовп військових протискається Улянина бабуся:

— Пустіть, людоньки, пустіть.

Вояки пропустили бабуся — робили дорогу. Думали, може, сина тут має, нехай попрощається.

Бабуся наблизилася до потягу. Тут до неї підійшов старшина.

— Кого вам треба, бабуся?

— Ой, пана! Такого доброго пана, що мою внучечку від смерти врятував. Отруту гадюки з рани висав.

— Що ж це за пан? Як називається і чого ви його шукаєте саме тут?

— Як він називається, не знаю — говорила бабуся. — А гадаю, що він тут, бо бачила, як його здоровенний собака тут бігав. От і при-

готовила гостинця тому добродієві. А то боюся, що поїде, а я навіть "дякую" не сказала.

— Собака... — роздумував старшина.

Та раптом бабуся скрикнула:

— Ось він! Пане! Пане! — і хутко побігла до добродія з лісу і, витягаючи з-за пазухи невеличкий клуночок у білій хустинці, промовила:

— Пане, візьміть. Це від Улясі. Ви ж її від смерти врятували!

Здивовано дивились сотки очей на бабусю, а вона не знала, що незнайомий пан з псом — це Головний Отаман Українських Військ — Симон Петлюра.

**

Отаман Симон Петлюра вів до бою українські полки проти мос-

ковсько-большевицького наїздника. А коли вороги зайняли українську землю, тоді Отаман Петлюра поїхав на далеку чужину, щоб там боронити добру славу українського народу.

Улянка знала тепер, хто врятував її від смерти. Знала й молилася за нього.

А одного дня прийшла страшна вістка на Україну. Вістка про те, що далеко від рідного краю, в місті Парижі, у Франції, вороги України вбили Головного Отамана.

Улянка гірко плакала. Плакала і гаряче молилася за душу великого борця за волю України — Отамана Симона Петлюри.

На основі правдивої події

Івга Шугай.

Пастушок

Де біжить дзвінкий струмок,
смагродвий*) бережок.
А на тому бережку
на сопілочку лунку
виграє пастушок.

Ті-лі, ті-лі, ті-лі-лі!
Лі-лі, лі-лі, лі-лі-лі!
А баранчики малі
копитцями туп-туп,
і травичку — скуб!

Як травичку вже спасуть,
до струмочка пити йдуть.
А заграє пастушок —
заманить їх під лісок —
від струмочка бочком — круть!

Ті-лі, ті-лі, ті-лі-лі!
Лі-лі, лі-лі, лі-лі-лі!
А баранчики малі
копитцями туп-туп,
і травичку — скуб!

Оксана Лятуринаська.

*) Смагродвий — зелений (смагрод — дорогочінний зелений камінь).

ЛЮДИНА, ЩО З НЕБА ВПАЛА

Оповідання про українця-літуна

Це сталося недавно, коли була велика війна. Тоді не співали птахи, тільки вили бомби, і не плуг орав поле, а танки.

Німецькі загарбники везли потягом з України багато українських родин у Німеччину на примусову працю. По дорозі юнаки стрибали з вагонів і зникали у лісах. Вони йшли в українські повстанці, щоб бити ворогів України — німецьких і большевицьких зайд. Але старші люди з дітьми не могли втікати.

Так прибув той потяг аж у Берлін — німецьке столичне місто. Людей помістили в бараках, обгороджених колючим дротом, на передмістю Берліну, коло фабрики. Там вони працювали.

У тих бараках мешкали і діти — смуглявий кучерявий Василько і трошки старша, синьоока дівчинка Марія з мамою. Тяжко жилося дітям, але вони ще міцніше приятелювали і ділилися в нужді навіть шматочком хліба; часто згадували свою Україну, коли разом починали ходити до школи.

Якось надвечір заревли тривожно сирени. Діти вже знали, що це американські, англійські, або канадійські літаки летять бомбардувати німецькі фабрики, які виробляють зброю для війська.

Разом з іншими людьми сховалася Марія з мамою в невеличкій землянці. Василько пішов з ними. Він не мав нікого рідного, бо большевики забрали і тата і маму в Сибір, і тому мама Марії була і його мамою.

Щойно німецькі гармати почали стріляти в небо, як уже загрімилі літаки, засвистали бомби, затряслася земля і було чути, як із гуркотом валяться високі фабричні будівлі. Діти дрижали від страху і плакали. Марійці було вже дев'ять років, вона не сміла боятися, бо тримала на руках маленьку сестричку, доки мама готувала їй молоко. Та Марійка мало не впустила сестрички, коли кілька великих бомб із жакливим скреготом влучило прямо в фабрику, що стояла біля табору. Дим і вогонь від вибуху залетів аж у землянку. Було тяжко дихати.

У Василька темні оченята аж блищали, так йому кортіло побачити бомбардування, коли саме валяться від бомб фабрики. І як тільки трохи затихла стрілянина, а літаки скидали бомби десь на іншу частину Берліну, Василько непомітно протиснувся наперед і глянув крайком ока за двері землянки: замість високої фабрики, лежала велетенська купа цегли і заліза.

— Дивіться! Дивіться! Летить! — голосно гукнув зненацька хлопчина. У відповідь тільки мати крикнула на Василька. Ніхто не йшов, бо боялися бомб. Тоді Василько відгорнув з чола назад кучеряве волоссячко і тільки видно було, як майнули його босі ноженята кудись у дим, до розбитої фабрики.

**

Що ж то летіло? Що то бачив Василько?

То був легкоспад. Василько почув, як знизу із землі стріляли з кулемета раз, удруге, втретє... Легкоспад летів прямо на розбиту

фабрику і був уже зовсім невисоко, — людину дуже добре було вже видно. Аж раптом кулі з кулемету влучили — легкоспад загорівся. Над самісінькими руїнами фабрики він спалахнув, і вже не легкоспад, а велика горюча куля впала між каміння. Василько кинувся туди, — адже там є людина!

Хлопчина добре обпік босі ноги, перескакуючи через звалища гарячої цегли та покручених залізних кістяків.

Нарешті знайшов він те, що шукав: на скручених рейках догоряв завислий легкоспад, а кроків за п'ять від нього лежала людина в хутрянному одязі, широко розкинувши закривавлені руки. Василько озирнувся — ніде ні душі — і метнувся до пораненого.

— Дядю, дядю, вставайте!... Це я, не бійтеся, це я, Василько...

Поранений не рухався, тільки живі струмочки крові повільно збігали з обох його рук. Руки були оголені: кулі з німецького кулемета зірвали рукави хутряного комбінезону.

**

Не минуло й півгодини, як скінчилася повітряна тривога. Канадійські літаки натовкли німецьких фабрик мов скла й відлетіли до Англії, де вони мали свій аеродром. Але один літак ніколи вже не повернувся до своїх друзів. Він упав на місто, влучений кулеметними набоями. Це з нього вспів вискочити з легкоспадом тільки один літун. Де той літун — про це знав тільки Василько.

Та хлопчина сам нічого не міг зарадити. Влучивши часинку, коли його вірна приятелька Марійка була сама, Василько розповів їй свою таємницю. Її великі блакитні очі зробилися ще більшими.

Дівчинка була старшенька і вже знала, що робити: вхопила недопиту сестричкою пляшечку з молоком, шматок хліба й свою недільну білу хустину, розмальовану зозульками, — і майнула непомітно за Васильком.

Літун уже намагався вставати. Це помітив у півтемряві Василько й шепнув товаришці. Марійка схилилася над пораненим пілотом. Її зграбні маленькі руки забігали по хутрі, потім вона скинула шкіряну шапку, потягла до низу замок — і хутряна куртка розстебнулася.

— Васильку, це нічого... Він не поранений у серце...

Вона вклала в уста літуна шийку пляшки і, легенько порухуючи його головою, примовляла:

— Пийте, пийте...

І справді — він пив! Пив, не відкривши очей, так чудно, як малесенька сестричка, яка ще й не знає, що робить. Зненацька пілот здригнувся, поворухнув рукою і зідхнув. Потому розплющив очі. Чи не бачив у темряві дітей, чи не знав, де він, бо заговорив щось швидко, незнаною для дітей мовою:

Listen! Guns! Turn left! Radio! What is wrong with radio?*).

Потім поранений окинув оком дрібні, нахилені над ним постаті:

— You! Why are you here? Where I am?**).

---

*) Слухай! Кулемети! На ліво! Радіо! Що сталося з радіо?

Малюнок М. Михалевича

Вражені незрозумілою мовою, діти мовчали. Василько тремтливою рукою простяг пілотові хліб. Пілот посміхнувся і тяжко зідхнув — він не міг узяти хліба перебитими руками. Хлопчина знав кілька слів по-німецькому і запрошував:

***) Ви! Чому ви тут? Де я?

— Брот... ессен, ессен!

— Ессен из капут***), відказав поранений, пригадавши, що місто Ессен вже бомбардували. Він не міг подумати, що коло нього не німецькі діти і тому сказав слово "капут".

— Він не розуміє, Васильку, що ти говориш, — озвалася тихо Марійка, перев'язуючи поранені руки пілота своєю хустиною. Сиві зозульки на хустині почервоніли від крові.

— А як же говорити? — аж розсердився Василько.

І раптом пілот аж здригнувся увесь, аж піднявся на ліктях і радісно блиснув очима:

— Як ви говорите? По-українському?! Дівчинко, ти українка?

— Ми українці, нас тут багато... Нас німці вивезли, — прошепотіла дівчинка.

— І я також українець, — закричав радісно малий Василько...

Він аж сів від здивування, почувши, що чоловік, який упав із неба — говорить по-їхньому.

— Я теж українець. Лише народжений у Канаді. Я пілот канадійської повітряної фльоти. Ми бомбардуємо німців, щоб і вас визволити... Його обличчя скривилося з болю. Мусів замовкнути на хвилину.

— Діти, не говоріть нікому, що я тут!

— Ми прийшли вас сховати і дати їсти, — похапцем відповів Василько.

Від тієї хвилини не було на світі більших і щиріших друзів, як поранений канадійський пілот-українець і двоє українських дітей у чужому ворожому місті...

**

Щовечора мама дозволяла Марійці пити молоко, яке не допивала маленька сестричка.

Марійка тільки вдавала, що п'є молоко: вона — хоч як їй самій кортіло, — непомітно виносила молоко своєму дорослому другові — українському літунові. Дівчинка затямила прохання пілота і нікому не зраджувала таємниці. Уперше в житті вона говорила мамі неправду, дякуючи за молоко, але ця неправда не була лихою.

Одного разу мати таки помітила. Якраз хлопчина хотів вибігти із бараку з якимсь паперовим пакуночком, як вона запитала:

— А зачекай но, Васильку, що ти несеш?

Василько не міг не послухати, хоча й нерідної, але такої гарної дорогої мами. Він схилив кучеряву голівку, розгублено підшморгнув носом і подав пакуночок. То була стара-престара, вся в латі на латі, але чиста, добре випрана сорочка. На запитання здивованої матері, де і для чого взяли діти сорочку, Марійка розповіла, що знайшла сорочку на смітнику, а треба її... треба для... — і не сміла сказати.

— Мамо, а ти мене любиш? Ти нікому не скажеш?...

— Шибеники! Що ж ви вже нарobili?! — аж руками сплеснула мати.

***) Ессен — по-німецькому їсти. Також назва міста. Капут — кінець.

Та коли Марійка все розповіла --- тієї ночі пішла вона з дітьми на руїни фабрики.

Пілот почув чужі кроки і, швидко витягнувши револьвер з-під каменя, приготувався. Він нізачо не хотів потрапити живим у ворожі руки. Та до нього долетів шепіт Марії:

— Отут, наш український літун... — і в словах дівчинки чулася гордість.

За хвилину пілот міцно потискав лівою рукою, бо права ще не загоїлася, руку матері Марійки та Василька і заспокоював її, щоб не плакала.

— Як же ж не плакати, — схлипуючи, говорила мати. — Хоч ви і з Канади, а я полтавка, а все ж таки наш земляк...

При тому Василько урочисто подав пілотові пакунок. Таких подарунків він мав уже чимало: пілот хотів передягтися у цивільне вбрання і тоді він буде подібний до першого ліпшого робітника з табору. Мати все ще дивувалася...

— А мені діти казали, що у вас обидві руки кулями пробиті. А ви ж ручкаєтеся...

— Уже пройшло. Ось вони — мої лікарі. Лівою володію цілком, а права заживе, доки Василько справжнім козаком стане... Тепер з нього вже неабиякий козак.

Василько був дуже гордий і щасливий за такі слова.

Потім пілот і мати говорили щось про папери-документи, про німців і мати додала:

— Добре ви їх з неба б'єте! Я страх, як боюся бомб, а як ви летите, дивлюся мов на янголів.

**

Минув ще якийсь час. Почалися осінні дні. Або дим від бомбардувань, або туман застилав вулиці Берліну та й усієї Німеччини. Пілот уже передягся цілком у цивільне вбрання, руки йому загоїлися, папери-документи принесла йому мати Марійки.

Тепер пілот дав подарунки дітям: Василькові свою літунську відзнаку, а Марії — відірваного від хутра теплого ковніра. Решту літунської одежі довелося спалити, щоб і знаку не осталося, що тут хтось перебував у руїнах фабрики.

— Нічого, мамо, не тільки не пропадемо, а ще й ворога бити будемо, — весело сказав пілот на прощання, міцно, міцно поцілував обох дітей і пішов у нічну пільму. Ступив крок, повернувся і ще додав:

— Гарних дітей ви, мамо, виховали... Гарних дітей має наша Україна. Ростіть діти, великі, мужні і розумні!

**

Живе в Канаді і тепер відважний канадійський пілот-українець, і далі він літає високо упарі з птахами, у вільному синьому небі. І часто його літак перелітає над тим гарним будинком у Канаді, де тепер живуть з мамою Василько і Марійка — наші малі герої.

Вони ростуть, українські діти, ростуть такі, як їм заповів незабутній пілот, людина, що впала із неба, і знову в небо злинула.

Леонід Полтава.

Ранішня молитва

Дівчинка I.

У нашій світлиці
Напроти віконця,
Пречистої образ
Сяє в блеску сонця.

Хлопчик I.

А справа Шевченко
На нас споглядає,

Хлопчик II.

На ліво Хмельницький
На конику грає.

Дівчинка II.

Щоранку тут мати
Стає разом з нами,
Проводить молитву
Перед образами.

Мати.

Пречистая Мати, —
Просять діти вірні,
— Сповни наші просьби.
Сердечні, покірні.

Всі.

Дай, щоб ми невинні
У мирі зростали,

Тебе й Твого Сина
Завжди прославляли.

Гурт хлопчиків і мати.

Зволь нам, Мати Божа,
Силу й долю дати,
Для Рідного Краю
Жити й працювати”.

Гурт дівчаток і мати.

Дай, щоб ми сповняли
Заповіт Шевченка,
Щоб цвіла у щасті
Україна - Ненька.

Гурт хлопчиків і мати.

Дай гідними стати
Великої слави,
Що була за Хмеля,
За його булави.

Всі.

Зволь над нашим краєм
Зіркою ясніти, —
Просять Тебе нині
Українські діти.

(З журналу "Малі Друзі", 1940).

ДЖЕРЕЛО МАРІЇ

(Легенда)

Прийшов святий Йосиф до Марії, а велика журба покрила його чоло:

— Маріє! Не можу я більше жаліти Тебе й Немовляти, хоч бачу слабість вашу. Пора нам покинути цей затишок і вибиратися в дорогу, у далеку пустиню! Лютий цар Ірод чигає на голову Немовляти. А помста його, наче гострий меч, зависла над головами нашими. Уставай, бери Немовля й вибирайся в далеку дорогу.

І стала Марія готувитися в дорогу. Обгорнула Боже Дитятко міцніше в убогі пелени, зав'язала вузлик з паляницями і приточила його до сідла осла, де св. Йосиф завісив уже шкіряні сакви з водою. Потім обмила обличчя своє і руки та, напившись чистої води з джерела, звернула в сторону ранньої зорі, зложила руки й молилася.

Покріплена молитвою і свіжою водою, сіла на осла, а св. Йосиф подав їй на руки спляче Дитятко. Сам, узявши осла за поводи, рушив побіч пішки.

Малюнок М. Дмитренка.

Так вони тихо вночі покинули рідну країну, де лютував Ірод, і подалися в далеку путь, у край незнаний, непривітний і пустельний.

Довго вони мандрували, не спинялися, не спочивали. Аж коли на-стала ніч, тоді гляділи затишного кутка, щоб спочити й покріпитися.

А коли вже настав третій день їхньої мандрівки і наближалася ніч, спостерегли, що край ставав щораз більш безлюдний, наче виго-рілий, повний каміння та гарячого піску. Навколо оточила їх безкрая далеч. Ні людської оселі, ні річки, а під ногами сухий, сипкий пісок. Ніде спочити, ніде голову прихилити. Глянули з сумом одне на одного двоє святих скитальців і без слів зрозуміли: небезпека від лютого Ірода минула, але чигала на них тепер смерть від хижого звіра, або смерть від голоду й спраги.

Поволі сонце схилилося на сам край пустелі й готовилося до спочинку. Мертвецька тиша лежала довкола. Нагло перервав її тихий плач Немовляти. Марія, наче збуджена зо сну, із своїх дум, шепнула:

— Йосифе, я прагну, дай мені пити!

— Маріє, — відповів він похмуро, — у мене в саквах немає вже води.

І заплакала Марія, та стала крізь плач жалуватися.

— Чим накормлю тебе, чим напою, чим обмию тебе, моя ти крихтко, моя ти мала пташино, моє Дитятко?

Св. Йосиф сумно схилив голову. Його серце стиснулося на вид цієї розпуки молодої матері. Він не знав, як зарадити лихові, як потішити розплакану невісту. І от прийшла думка, зважився на щось. Спинив осла і став розглядатися навколо. Потім спитав:

— Маріє, де спинимося на ніч?

Божа Мати трохи вже заспокоєна, вказала на купку каміння, що видніла недалеко, а біля неї притулився нужденний, висохлий кущик шипшини.

— Отут, друже, біля цього кущика, на цій купці каміння.

І св. Йосиф попрямував туди. Коло каміння вбив у землю кілок і приторочив осла, розв'ючив його, поскладав сакви і сказав:

— Маріє, лишайся тут, а я піду шукати води!

Коли Марія лишилася сама, її огорнув страх. Сама серед пустелі, а ніч западає так хутко. Дитятко гарячкує, спрага палить Його уста... Сіла на камінні й піддалася розпачливим думкам. Тоді згадала на Бога й почала молитися:

— Господи, Ти кормиш і напуваєш кожне сотворіння. Ти, що не даєш пропасти в цій пустелі ні великому хижакові, ні лагідній малій пташині, ні найменшому хробачкові, ні мушці, — не дай пропасти і нам від голоду і спраги! Ти, що врятував нас від рук жорстокого Ірода, спаси і помилуй нас у цю хвилину, а повік славити буду Ім'я Твоє і схороню та виховаю вибране Тобою Дитятко, Тобі на славу, а народові на хосен. Так мені, Господи, допоможи дотримати цієї обітниці.

Заспокоєна молитвою, Марія спочила і наче здрімалася на купі каміння. Нагло вона здригнулася від якогось шелесту, що немов виходив із каміння. Стала наслухувати — шелест більшав. Перелякана, погадавши, що це може бути якесь гаддя, що тут серед каміння загниздилось, взяла Дитятко на руки й чекала. Але шелест не втихав, навпаки — щораз дужчав. Щось гуділо постійно. Ні, вона помилялася, це не гадюка, це щось інше. А коли й далі гуділо, набрала відваги й слабкими руками почала розгортати каміння. Чим глибше розгортала, тим холодніше ставало каміння і голосніший шелест. І ось — показався вологий пісок. Уже не було сумніву. Тут була вода. То вода гуділа. Десь тут під камінням було джерело.

На radoщах почала кликати святого свого Опікуна, бо сама не мала сили далі копати.

Св. Йосиф перелякався цього кликання, подумавши про хижого звіра, і чимдуж поспішив на поміч. Як же здивувався, коли побачив, що Марія розгортає каміння і радісно кличе: — Вода! Вода! О, Йосифе, поможи! Тут мусить бути джерело.

Св. Йосиф жваво, наче помолоднів, узявся розкидати каміння. І, коли вже вода стала підступати, вони спільними силами підважили останній великий камінь. Бризнула вода на їхні обличчя і руки.

Вода! Спасіння, покріплення і життя! О, яка радість і дяка Богів!

Вони стали поквалливо черпати воду долонями і пити, пити... Обізвався і осел, який зачув воду. Мати Божа піднесла в долонях води й охолодила його спалені від спраги ніздря. Тоді розповіла Дитятко й обережно обмила розгарячковане тіло.

А св. Йосиф напував і мив осла та наповняв сакви свіжою водою. Потім обоє помолилися, подякували Богу за чудом знайдене джерело й полягали на спочинок, узявши каміння під голови.

Чи спали вони, чи тільки дримали, будучи на сторожі від хижого звіра, — як незабаром почало світати. Привітав їх ранок милим холодом, що йшов від джерела. Устали й очам своїм не йняли віри. Їхне джерело розіллялося широко й утворило малий басейн, та далі дзюрчало радісно. А куц шипшини, якого коріння обливала тепер свіжа вода, чудом розрісся розкішно протягом ночі й цілий укrywся зеленим листям і квітами. А серед його густого гілля весело щебетали пташки. Вони вже встигли звести собі гнізда й нанести яєчок. Тепер здивовано приглядалися нашим подорожнім. Щераз і щераз защебетали хором і, наче на даний знак, відлетіли.

Зрозуміли наші святі скитальці, що Бог учинив чудо. Припавши в покорі обличчям до землі, вони довго тривали в молитві. Потім, покріпивши своє тіло яєчками з пташих гнізд і напившись щераз води із джерела, подалися в дальшу дорогу. Бог годував їх у пустелі. А незримий янгол Божий тихо поступав за ними і стеріг Святу Родину від хижаків.

...А джерело, по відході святих не висохло, воно било і далі. Незабаром довкола нього вирости розкішні дерева й куці. І так постала оаза. Знали це джерело подорожні й називали "Джерелом Марії". Воно давало захист і відпочинок утомленим. Оповідують, що при ньому панує вічна весна і запах квітів, а побожні люди бачать у його водах Святу Родину, наче на образі. Але бачать її лише вибрані. Люди ідуть сюди здалека, щоб напитися й набрати цілющої води.

Навідується до джерела всякий пустельний звір, щоб охолодитися і вгасити спрагу. І тут панують дивна згода і мир. Лев п'є воду побіч серни, вуж побіч пташки та миші. І не чинить одне одному при джерелі кривди. П'ють тихо й відходять спокійно до своїх леговищ. Тут вічна тиша, спокій і мир. Бо це джерело святе. Бо це джерело Марії — Матері Божої.

А українські матері оточують любов'ю й пошаною куцик шипшини, званий у нас, на Україні, теж дикою рожечкою. Недарма звуть її чарівні квіти, "рожечками Марії", а її плоди — червоні ягоди — "намистом Марії". Вони є символом ніжності і скромності, які завжди відзначали постать пресвятої Диви Марії.

Часто українські матері, граючись із своїми малими доньками, прикрашують їхні голівки дикими рожечками, або низають на нитку червоні ягоди і цим намистом прибирають їх та шепчуть:

— Грайся, доню, красуйся "намистом Марії". Рости здорова, туга та рум'яна, як ця ягода, і нехай тебе благословить Мати Божа!

Олена Цегельська.

НАША ПИСЬМЕНИЦЯ

Олена Цегельська.

Напевне немає ніодної української дитини, яка не любила б читати або слухати всякі цікаві й гарні казки й оповідання.

Оповідання, казки й вірші пишуть письменники. Є такі письменники, які дуже люблять дітей і власне для дітей пишуть свої твори.

Наші старші діти - читачі напевне чули вже й знають про славного українського письменника Івана Франка, який написав для дітей чудові байки під заголовком "Коли ще звірі говорили" та й інші книжки, знають і про Марка Вовчка і читали її книжечку про "Сестричку Меласю", знають і про Лесю Українку і про Леоніда Глібова, знають і про інших наших письменників, що обдарували українських діток своїми гарними творами — казками, оповіданнями й віршами.

Є в нас такі письменники і сьогодні. В оцій нашій книжечці бачили ви прізвища кількох письменників, а під оповіданням-легендою п. з. "Джерело Марії", бачили підпис: Олена Цегельська. Ви певно пам'ятаєте це прізвище з книжечки п. з. "Петрусєва повість", що вийшла була в нашому видавництві.

І "Петрусєву повість" і легенду "Джерело Марії" та й багато інших гарних оповідань і казок написала ця наша дитяча письменниця. Саме цього року минає 65 літ від її народження і 45 літ від часу, як почала вона писати свої твори про дітей і для дітей. Ці твори були друковані в різних журналах та й окремими книжечками.

І хоч наша письменниця вже бабуся, вона й далі пише для українських дітей, бо полюбила їх ще молоденькою вчителькою. А українські діти теж люблять свою письменницю - бабусю і з усього серця дякують їй за всі оповідання й казки. Разом з усіми українськими дітьми, разом з батьками й матусями вітаємо і ми нашу дорогу найстаршу тепер дитячу письменницю і бажаємо їй ще довгих років життя в здоров'ї й силі!

**

Діти, Рідні Школи і пластові новацькі гуртки та батьки й матері, що бажають скласти свої окремі письменні ювілейні привітання нашій письменниці, можуть пересилати їх через видавництво "Євшан-Зілля".

ГОЛКА

Під деревом сиділа дівчинка і вишивала хусточку. Вона готувала подарунок мамі на іменини.

Раптом голка вислизнулася з її пальців і впала.

Подивилася дівчинка на землю, а голки не видно.

В цей час з корита, що було повне води, вилізла качка й підійшла до дівчинки.

— Знайди мені, будь ласка, голку, — попросила дівчинка. — Адже ти і в воді бачиш.

— Голку? — здивувалася качка. — Ні, я не можу. Найменшого червяка хоч зараз тобі знайду, це інша справа. А голки я ніколи й не бачила.

Покликала дівчинка півня.

Сплигнув півень з тину, вислухав її та й каже:

— Пориюся в землі і знайду тобі зернину, хлібну крихту, або солодку ягідку. А що таке голка — я не знаю.

Дівчинка оглянула подвір'я і побачила на даху голуба.

— Може ти, голубе, знайдеш мені голку? — спитала вона.

— Ні, не можу, — відповів голуб. — Мошок, комашок, будь ласка, скільки хочеш, роздобуду.

Проходив мимо цап.

— Козлику, козлику, — покликала дівчинка. — Я голку загубила, знайди її мені!

Цап труснув бородою, здивувався:

— Хочеш, знайду тобі соковиту траву, або кору, або смачних кле-нових листочків. А голки не можу!

І цап пішов далі.

Підбіг до дівчинки песик Тузик, закрутив хвостиком:

— Що трапилось? Може, я тобі допоможу?

— Голку загубила, і ніхто не береться знайти її, — відповіла дівчинка крізь сльози.

— І я не знайду, — сказав Тузик. — А, може, замість неї, знайти тобі смачну кісточку? — і він приготувався бігти на розшуки.

— Стривай! — спинила його дівчинка. — Кістка для шитва не годиться. Мені голка потрібна, розумієш?

— Тоді попроси kota розшукати, — порадив Тузик. — У нього очі такі, що і вночі все бачать.

— Справді! — зраділа дівчинка і стала кликати котика.

Прийшов кіт, але коли дізнався, чого хоче дівчинка, ворухнув вусами і сказав:

— Мишу розшукаю тобі в шпихлірі в одну мить. А голки знайти не можу. Я навіть не знаю, як вона пахне.

Більше кликати було нікого.

— Чим же тепер вишивати? — подумала дівчинка й зажурилася. Визирнуло сонечко з-за хмарки і пожаліло дівчинку.

— Сльїзми горю не допоможеш, — сказало воно. — нікого не проси, а сама гарненько пошукай.

— А й справді, пошукаю сама! — подумала терла сльози й узялася шукати голку. Шукає, шукає, ніяк не знайде. А сонечко посміхнулось ласкаво крізь віти дерева і кинуло на землю свій промінь прямо на голку.

Блиснула яскраво голка і дівчинка враз побачила її серед піщанок.

— Знайшла, знайшла! — крикнула радісно дівчинка. Почули її качка, півень, голуб, кіт, Тузик і цап, підбігли до неї і собі радіють. Кіт нявчить, Тузик гавкає, качка кваче, півень кукурікає, голуб вуркоче, а цап мекає та й підстрибує.

А дівчинка слухає їх та все вишиває. Вишивала, вишивала і зробила мамі хороший подарунок!

К. Полякова.

ЯК МИ ПРИКРАШУВАЛИ НАШУ КЛЯСУ

Коли ми почали учитися у першій класі в Рідній Школі, наша пані вчителька сказала нам: "Якби це було гарно, коли б у класі були картини, які нагадували б нам, на чужині, про рідний край".

Нам це дуже сподобалось і ми залюбки старалися із панею вчителькою, щоб у класі були такі картини: горбок, на ньому вітрячок, біля вітрячка сидить хлопець та на сопілці грає і вівці пасе. За вітрячком збіжжя, а там село і церква в садочках, немов у раю. Велика картина рож, картина із соняшниками, а ще річка з прегарними

берегами, луки, на яких йде хлопчик і жене гусей. А ось наша рідна хатинка під солом'яним дахом, — біля неї подвір'я і садок вишневий цвіте, неначе в снігу. На подвір'ї рожі, маки і соняшники.

Всі ці малюнки завжди нагадують нам наш милий, рідний край і ми його ніколи не забуваємо. Нам пані вчителька ще багато читає й оповідань і віршів, в яких згадується про нашу рідну Батьківщину. Ми знаємо і віримо, що Бог нам допоможе вернутися на нашу милу Україну.

Горбова Анна.

РИСУНКОВА ЗАГАДКА

Гляньте, як танцює Уля,
Мов метелик між квіток!
Так гуляла, що й не
счулась,

Як згубила чобіток.
Ви ж Улянї допоміжть —
Де той чобіт — покажіть!
Рисунок Алли Йогансен.

ЗА РІДНУ КНИЖКУ ДІТЯМ!

Жертводавці на видавничий фонд рідної дитячої літератури

Виказ ч. 2.

Літературно-Митецький Клуб у Торонті 50 дол. Пластуни-сеніори в Торонті: Вп. п.: інж. А. Горохович 1 дол., інж. А. Івахнюк 2, інж. А. Файгель 2, інж. С. Г. 5, І. Герчук 5, Д. Штундер 2, А. Харак 1 (з поп. пожертвою — 6), П. Веприк 2, М. Комісар 2, мгр. Я. Спольський — поп. жертва 5, — разом 32 дол. Пластовий гурток "Ластівка" у Вінніпегу з коляди 17,22 (зложили: Кучер 1,72, Говійка 2, Р. Кислевський 1, Михайлівський 1, Н. Волинець 1, Захарчук 0,25, Трусевич 0,50, Чубатий 0,50, Карапінська 0,25, Гумніцька 2, Щеперницька 1, Карпів 2, Грицишин 1,50, Др. Новах 1, інші 1,50). Гніздо новаків — "Лісові звірі" в Вінніпегу — збірка під час літнього табору — 5 дол., о. пар. Федунік, Вільна — коляда дітей — 4, О. Семенюк, Амгерстбург 5, М. Головінська, Філяделфія 5, О. Федорика, Саферн 5, Ляриса і Юрко Кузеви, Бабилон 5, Ольга П'ясецька, Віндзор — збірка 10, Др. Др. В. Гуцуляк 5, Яків Біловус 5, мгр. Клш 1, І. Варцаба 2, Городинська 1, Радужинська 1, С. Стасишин 1, М. Хараб 2, Е. Івашко 1, Ігор Гадач 1, Лавро Кемпе 1, М. Довганюк 1, Др. Ю. Г. Березовський 1, І. Макар 1, В. Кушмелин 2, І. Бойко 1, М. Котунський 1, М. Лоза 1, о. пар. Самець 1, Б. Вертипорох — збірка 4, О. Вітушинська — збірка 2, М. Павленко-Луців 1, Л. Дреботій 2, інж. Вацик 1, В. Балан 1, П. Шмігельський 5, О. Шмігельський 1, І. Піх 2, — усі з Торонта, Голян Ст. Поль 1, проф. Бережницький, Бофало 2, І. Лазечко, Белмор 1, М. Лемішка, Вонда 2, О. Рушицький, Оваторна 1, Х. Козак, Гартфорд 2, Р. Миколаєвич, Сейвіл 2, І. Боднарчук, Кенора 2, о. парох В. Жолкевич, Карвель 1, Н. Михалевич, Ст. Поль 2, М. Кічоровська, Вашингтон 0,25, О. Дацко 0,25, Н. Дацко, Гемпстед 1, М. Дорожинська, Гарвей 2, Я. Козаченко, Еспанола 2, І. Панко, Ст. Майкель 2, А. Копистинський 2, В. Сидорак 1, М. Курчак 2, — усі з Нью Йорку.

Усім жертводавцям складає подяку —

"ЄВШАН-ЗІЛЛЯ" — ОПДЛ.

ДО ВІДОМА!

Повідомляємо, що появилася вже і 10 випуск "Євшан-Зілля" — збірник оповідань і віршів п. з. "У дружньому колі". Цей випуск висилаємо тільки тим, хто вплатив досі більше, як 3 дол., себто вплатив передплату на чергові випуски.

Дехто прислав помилково, крім передплати, ще один доляр на "Байки" Глібова. Ці гроші вчислено як дальшу переплату.

Новим передплатникам (від 10-го випуску починаючи) радимо замовити і попередні випуски, бо через малий наклад деякі вже вичерпуються. Особливо поручаємо випуск ч. 1 — "Привіт, Україно, Тобі", бо в ньому розказано, що таке євшан-зілля і переказ про нього та про "Братство юних читачів".

Нові передплатники можуть одержати дотеперішні випуски (від 1 до 9) за знижену ціну 3 дол. (замість 4,05 дол.), тоді, коли пришлють одночасно бодай половину передплати на дальші випуски (себто разом 5 дол.).

У скорому часі появиться 11 випуск нашої бібліотеки. Є це збірка легенд про нашого Спасителя, Ісуса Христа п. з. "Гарфа Лейлі". Ці легенди написала відома дитяча письменниця, Константина Малицька.

Щоб діставати далі книжечки "Євшан-Зілля" — поспішіть з дальшою передплатою. Заохочуйте своїх друзів і подруг до передплати. Хай зростає братство юних читачів — наша дитяча громада, що любить рідну дитячу книжку!

